

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ THU HƯƠNG

**VẬN DỤNG MÔ HÌNH LỚP HỌC ĐẢO NGƯỢC
TRONG DẠY HỌC SINH HỌC TẾ BÀO
Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ THU HƯƠNG

**VẬN DỤNG MÔ HÌNH LỚP HỌC ĐẢO NGƯỢC
TRONG DẠY HỌC SINH HỌC TẾ BÀO
Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

Ngành: Lý luận và Phương pháp dạy học bộ môn Sinh học

Mã ngành: 8140111

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thị Hằng

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được bảo vệ trước bất kỳ hội đồng nào trước đây.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Thu Hương

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến TS. Nguyễn Thị Hằng - Người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực hiện và hoàn thành luận văn;

Xin trân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Khoa Sinh học, Phòng Đào tạo Trường Đại học Sư Phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu;

Xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, giáo viên môn Sinh học, học sinh khối 10 năm học 2018 - 2019 trường THPT Lưu Nhân Chú - Đại Từ, trường THPT Yên Ninh - Phú Lương, trường THPT Thái Nguyên, trường THPT Lương Ngọc Quyến tỉnh Thái Nguyên đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong quá trình điều tra và thực nghiệm sư phạm.

Xin chân thành cảm ơn gia đình và bạn bè đã luôn động viên, khuyến khích tôi trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Thu Hương

MỤC LỤC

Trang

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục từ viết tắt.....	iv
Danh mục các bảng.....	v
Danh mục các hình	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do lựa chọn đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	3
3. Đối tượng, khách thể nghiên cứu.....	3
4. Nội dung nghiên cứu.....	3
5. Giả thuyết khoa học	3
6. Phương pháp nghiên cứu	3
7. Đóng góp mới của đề tài.....	4
8. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu.....	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA ĐỀ TÀI	5
1.1. Tình hình nghiên cứu và vận dụng mô hình lớp học đảo ngược	5
1.1.1. Trên thế giới.....	5
1.1.2. Ở Việt Nam.....	7
1.2. Khái niệm về lớp học đảo ngược	9
1.2.1. Lớp học đảo ngược là gì?	9
1.2.2. Đặc điểm của mô hình lớp học đảo ngược	10
1.2.3. Các mô hình của lớp học đảo ngược	13
1.3. Mối quan hệ giữa dạy học đảo ngược với việc hình thành và phát triển năng lực của học sinh	14
1.4. Thực trạng dạy học môn Sinh học và dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược ở trường phổ thông	18
1.4.1. Mục đích và phương pháp điều tra.....	18
1.4.2. Kết quả điều tra.....	19
Kết luận chương 1	24

Chương 2: VẬN DỤNG MÔ HÌNH LỚP HỌC ĐẢO NGƯỢC TRONG DẠY HỌC SINH HỌC SINH HỌC TẾ BÀO Ở TRƯỜNG THPT	25
2.1. Đặc điểm nội dung phần Sinh học tế bào (Sinh học 10 THPT)	25
2.1.1. Đặc điểm môn Sinh học ở trường THPT.....	25
2.1.2. Nội dung phần Sinh học tế bào ở trường THPT.....	30
2.2. Thiết kế kế hoạch dạy học Sinh học tế bào theo mô hình lớp học đảo ngược	34
2.2.1. Nguyên tắc xây dựng bài học Sinh học theo mô hình lớp học đảo ngược	34
2.2.2. Quy trình thiết kế kế hoạch lớp học đảo ngược.....	35
2.2.3. Thiết kế các hoạt động dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược	36
2.3. Tổ chức dạy học Sinh học tế bào theo mô hình lớp học đảo ngược.....	41
2.3.1. Nguyên tắc tổ chức hoạt động học tập theo mô hình lớp học đảo ngược	41
2.3.2. Phương pháp vận dụng lớp học đảo ngược trong dạy học Sinh học tế bào	41
2.3.3. Tổ chức dạy học Sinh học tế bào theo mô hình lớp học đảo ngược.....	41
2.3.4. Dự kiến phương án kiểm tra đánh giá cho lớp học đảo ngược trong dạy học Sinh học tế bào.....	42
Kết luận chương 2.....	45
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	46
3.1. Mục đích thực nghiệm.....	46
3.2. Phương pháp thực nghiệm.....	46
3.3. Đối tượng thực nghiệm sư phạm	46
3.3.1. Chọn các trường thực nghiệm.....	46
3.3.2. Chọn các lớp thực nghiệm	46
3.4. Nội dung thực nghiệm sư phạm.....	46
3.5. Tiến trình thực nghiệm sư phạm.....	47
3.6. Kết quả thực nghiệm sư phạm	47
3.6.1. Kết quả phân tích định lượng bài kiểm tra	47
3.6.2. Kết quả phân tích định tính.....	52
Kết luận chương 3.....	54
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ.....	55
1. Kết luận.....	55
2. Đề nghị.....	55
TÀI LIỆU THAM KHẢO	56
PHỤ LỤC	

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

Thứ tự	Viết tắt	Chữ viết đầy đủ
1.	CNTT	Công nghệ thông tin
2.	DH	Dạy học
3.	ĐC	Đối chứng
4.	GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
5.	GDPT	Giáo dục phổ thông
6.	GV	Giáo viên
7.	HS	Học sinh
8.	LHĐN	Lớp học đảo ngược
9.	PPDH	Phương pháp dạy học
10.	SGK	Sách giáo khoa
11.	SHTB	Sinh học tế bào
12.	SV	Sinh viên
13.	TH	Thực hành
14.	THPT	Trung học phổ thông
15.	TN	Thực nghiệm

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Lợi ích của các hoạt động trong mô hình lớp học đảo ngược.....	11
Bảng 1.2. Mô hình lớp học truyền thống và lớp học đảo ngược	15
Bảng 1.3. Kết quả điều tra hoạt động học tập môn Sinh học của học sinh	20
Bảng 1.4. Mức độ sử dụng các phương pháp dạy học	21
Bảng 1.5. Nhận thức về vai trò của mô hình lớp học đảo ngược	22
Bảng 1.6. Những khó khăn khi vận dụng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược	23
Bảng 2.1. Chương trình Sinh học ở trường THPT hiện hành	25
Bảng 2.2. Nội dung cốt lõi môn Sinh học trong chương trình GDPT mới	27
Bảng 2.3. Một số điểm khác biệt trong chương trình Sinh học hiện hành và chương trình Sinh học mới.....	28
Bảng 2.4. Nội dung cơ bản phần Sinh học tế bào môn Sinh học cấp THPT.....	30
Bảng 2.5. Nội dung cụ thể và yêu cầu cần đạt của phần Sinh học tế bào	30
Bảng 2.6. Gợi ý mô tả biến đổi của tế bào qua các kì của chu kì tế bào.....	37
Bảng 2.7. Hoạt động nhóm ở giai đoạn trong lớp học	39
Bảng 3.1. Đối tượng tham gia thực nghiệm	46
Bảng 3.2. Bảng thống kê điểm số bài kiểm tra.....	48
Bảng 3.3. Tần suất điểm kiểm tra lần 1	48
Bảng 3.4. Bảng tần suất hội tụ tiến điểm bài kiểm tra 1.....	49
Bảng 3.5. So sánh các tham số đặc trưng bài kiểm tra lần 1	49
Bảng 3.6. Tần suất điểm kiểm tra lần 2.....	50
Bảng 3.7. Bảng tần suất hội tụ tiến điểm bài kiểm tra lần 2.....	51
Bảng 3.8. So sánh các tham số đặc trưng bài kiểm tra 2.....	51
Bảng 3.9. Nhận thức của học sinh về vai trò của mô hình lớp học đảo ngược	52
Bảng 3.10. Kết quả thực hiện các kỹ năng học tập qua hoạt động học tập	53

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Các mức độ của hoạt động trong lớp học truyền thống và LHĐN.....	15
Hình 1.2. Các mức độ nhận thức và năng lực tư duy trong LHĐN.....	17
Hình 1.3. Biểu đồ thái độ của học sinh đối với môn Sinh học	19
Hình 1.4. Biểu đồ đánh giá vai trò của môn Sinh học.....	19
Hình 1.5. Biểu đồ mức độ tìm hiểu của giáo viên về mô hình LHĐN.....	22
Hình 2.1. Quy trình thiết kế lớp học đảo ngược	35
Hình 3.1. Biểu đồ tần suất điểm kiểm tra lần 1	48
Hình 3.2. Đồ thị tần suất hội tụ tiến điểm bài kiểm tra 1	49
Hình 3.3. Biểu đồ tần suất điểm bài kiểm tra lần 2	50
Hình 3.4. Đồ thị tần suất hội tụ tiến điểm các bài kiểm tra 2.....	51

MỞ ĐẦU

1. Lí do lựa chọn đề tài

1.1. Xuất phát từ định hướng đổi mới phương pháp dạy học ở trường phổ thông

Đổi mới căn bản và toàn diện GD&ĐT không những là đòi hỏi tất yếu của thời đại mà còn là nhu cầu tự thân của nền giáo dục Việt Nam nhằm đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế [1].

Nghị quyết trung ương số 29-NQ/TW đã xác định đổi mới căn bản toàn diện về mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức, thiết bị và đánh giá chất lượng giáo dục. Thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW, ngày 28/11/2014, Quốc hội khóa XIII đã ban hành Nghị quyết số 88/2014/QH13 về đổi mới chương trình, SGK GDPT [11]. Trong định hướng đổi mới đó, Bộ GD&ĐT đã chỉ đạo tiếp tục đổi mới PPDH nhằm phát huy tính tích cực, chủ động sáng tạo, rèn luyện phương pháp tự học và vận dụng kiến thức, kỹ năng của HS (Theo công văn số 3535/BGDĐT - GDTrH ngày 27/05/2013 về áp dụng phương pháp “Bàn tay nặn bột” và các phương pháp DH tích cực khác) [2]. Đổi mới đánh giá giờ dạy GV cũng được thay đổi, đẩy mạnh việc vận dụng DH giải quyết vấn đề, DH theo dự án,..., tích cực ứng dụng CNTT phù hợp với nội dung bài học [3].

Trong Chương trình GDPT tổng thể, mục tiêu chung của các môn học là góp phần hình thành và phát triển ở HS các phẩm chất chủ yếu, năng lực chung cốt lõi và năng lực chuyên môn.

1.2. Xuất phát từ ưu điểm của mô hình lớp học đảo ngược

LHĐN nói về sự đảo chiều của phương pháp giảng dạy truyền thống, là nơi mà HS có sự tiếp xúc đầu tiên với các tài liệu mới bên ngoài lớp học, thường là qua các bài đọc hoặc video bài giảng, sau đó thời gian trên lớp sẽ được sử dụng để giải quyết vấn đề khó hơn là lĩnh hội kiến thức thông qua các chiến lược như giải quyết vấn đề, thảo luận hoặc tranh luận. Bản chất giờ học trên LHĐN tập trung giải quyết các nội dung vốn trước đây được coi là bài tập về nhà và dành nhiều thời gian hơn cho việc thảo luận, đào sâu kiến thức.